

Bijlagen

Monitor

Toelichting monitor

Om goed zicht te hebben op de voortgang van de aanpak Geldzorgen, Armoede en Schulden is deze landelijke monitor ontwikkeld. De monitor moet ons helpen om (1) inzicht te krijgen in de aard van de problematiek en hoe deze zich ontwikkelt. Hiermee moet de monitor bijvoorbeeld antwoord geven op vragen als ‘waar in Nederland zien we veel armoede?’, of ‘hoe ontwikkelt de hoogte van de schuld van mensen met problematische schulden zich?’.

Daarnaast moet de monitor ons helpen om te zien (2) of we op de goede weg zijn: halen we de doelstellingen en de subdoelstellingen?

De monitor bevat zoveel mogelijk kwantitatieve en kwalitatieve gegevens en er wordt gebruik gemaakt van een groot aantal bronnen (zoals het CBS, Nibud, de NVVK, etc.).

De monitor bevat verschillende kwantitatieve gegevens die in verschillende frequentie worden geproduceerd. Twee keer per jaar (samen met de voortgangsrapportages van de aanpak) wordt een nieuwe versie van de monitor gepubliceerd. Aangezien sommige data maar één keer per jaar worden geproduceerd worden deze data maar één keer per jaar vernieuwd. In deze eerste versie zijn de meest recente gegevens opgenomen. Waar nog geen recente scores zijn, is nu niets ingevuld. Deze gegevens worden bij de volgende monitor voor het eerst gepubliceerd.

Deze monitor wordt in de komende periode doorontwikkeld. Op basis van nieuwe inzichten en beschikbare data zal de monitor gaandeweg worden verbeterd en aangevuld.

Er zijn enkele zaken die relevant zijn om de monitor goed te kunnen lezen:

1. Verschillende armoededefinities:
Het SCP en CBS hanteren verschillende armoededefinities. De lage inkomensgrens (CBS) en de niet-veel-maar-toereikend-grens (NVMT) (SCP). De lage inkomensgrens neemt het inkomen als uitgangspunt voor de armoededefinitie, terwijl de NVMT uitgaat van uitgaven, wat heeft iemand minimaal nodig.
Het SCP en Nibud leveren op dit moment input voor commissie sociaal minimum waarbij het sociaal minimum vanuit de uitgaven wordt benaderd. De ambitie is om samen met het CBS, het SCP en het Nibud tot één grens te komen waarbij we de noodzakelijke uitgaven als uitgangspunt hanteren. Hierbij gaan we uit van de nvmt-grens. Deze zal voor wat betreft aanpak het dichtst in de buurt liggen van een eventuele nieuwe armoedegrens.
2. Informele schulden
Bij de gegevens over schulden, zijn geen inzichten over zogenaamde informele schulden (schulden bij vrienden en/of familie) meegenomen. Uit het laatste onderzoek van het Nibud Betalingsproblemen en rondkomen (Nibud, 2022) bleek dat een deel van de mensen met betalingsachterstanden leende bij familie of vrienden. Om meer inzicht te krijgen in de problematiek en de gevolgen van informele schulden wordt momenteel een verkennend onderzoek gedaan dat zich richt op inwoners met een migratieachtergrond. Het rapport met aanbevelingen hiervan zal naar verwachting in oktober 2023 worden gepresenteerd.

Stand van zaken monitor en ontwikkeling tot volgende voortgangsrapportage

Leeswijzer

In de volgende paragraaf vindt u de meest actuele opzet voor de monitor van de aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Toelichting op keuze voor indicatoren:

1. Relatie met subdoelstellingen en handvaten
Indicatoren om de ontwikkelingen van de armoede- en schuldenproblematiek en de voortgang van de aanpak te monitoren zijn direct gerelateerd aan de subdoelstellingen en handvaten zoals weergegeven in paragraaf 1.2.
2. Monitoring kinderarmoede:
In Nederland hebben we geen definitie voor kinderarmoede. Kinderen die opgroeien in armoede, groeien op in een huishouden met armoede. Ouders hebben dan onvoldoende geld om de noodzakelijke kosten van voeding, woonlasten, kleding en spullen te betalen. Op dit moment wordt het aantal kinderen dat opgroeit in armoede vastgesteld op basis van het aantal huishoudens onder de armoedegrens, waarna vervolgens wordt nagegaan hoeveel kinderen dele uitmaken van deze huishoudens.

Op dit moment ontwikkelt KidsRights in samenwerking met de Erasmus Universiteit Rotterdam een monitor kinderarmoede. De komende periode verkennen we samen met deze partijen de mogelijkheden van deze monitor om de ontwikkelingen van kinderarmoede in Nederland en de voortgang van de aanpak in beeld te brengen.

Tot slot - moties en verzoeken

Streven is om in de volgende voortgangsrapportage en monitor in het najaar van 2023 uitvoering te geven aan de motie van het lid Ceder c.s. over het verkennen van een landelijk schuldendashboard samen met SchuldHulpMaatje en de NSR.¹

De motie van van Baarle en Simons² verzoekt de regering om een fijnmaziger beeld te creëren van de financiële kwetsbaarheid van subgroepen en generaties binnen de groep Nederlanders met een migratieachtergrond. Ik geef uitvoering aan de motie door allereerst in deze voortgangsrapportage uiteen te zetten wat al bekend is over deze groepen uit onderzoeken (zie gedeelte over monitor). Daarnaast heb ik voor de publicatie van 'Armoede en sociale uitsluiting' van 2023, die eind dit jaar verwacht wordt, het CBS verzocht om waar mogelijk een fijnmaziger beeld te schetsen van de armoede(risico's) naar herkomst, zoals een uitsplitsing naar eerste en tweede generatie waar mogelijk.

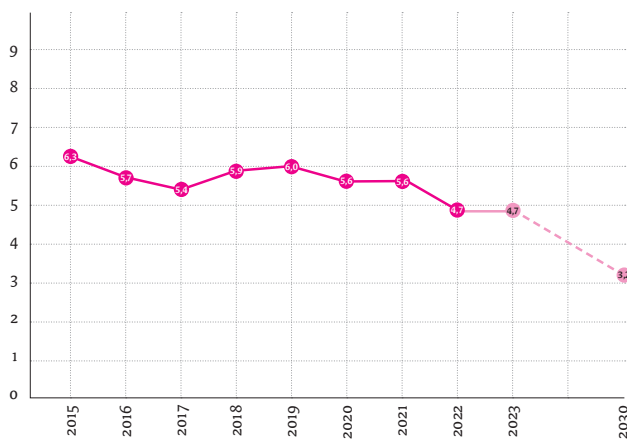
¹ Kamerstukken II, 2021/22, 35925, nr. 64

² Kamerstukken II, 2022/23, 24515, nr. 658

Stand van zaken doelstelling (kinder)armoede

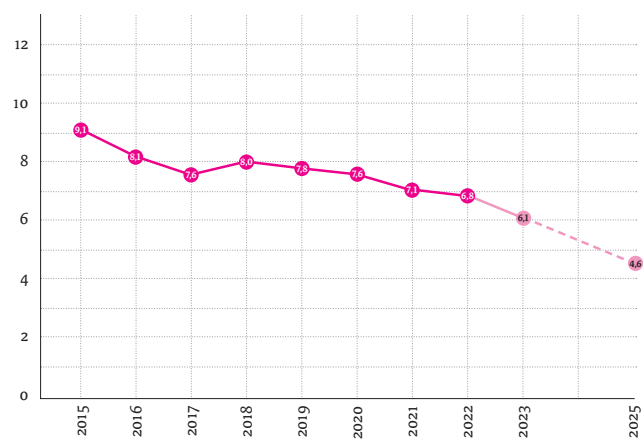
Twee van de hoofddoelen van de aanpak geldzorgen, armoede en schulden zijn de halvering van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in 2025 t.o.v. 2015, en een halvering van het aantal mensen in armoede in 2030 t.o.v. 2015. In dit onderdeel van de monitor rapporteren we over deze hoofddoelstellingen. Grafiek 6.1 en 6.2 brengen in beeld hoe (kinder)armoede zich heeft ontwikkeld vanaf 2015. Daarnaast wordt op basis van geografische kaarten in beeld gebracht ook hoe de (kinder)armoede verdeeld is in Nederland.

6.1 Totale armoede in Nederland, 2011-2023 (in procenten)*

* Het cijfer over 2023 betreft een raming. Cijfer 2030 is de doelstelling van de aanpak geldzorgen, armoede en schulden.
Bron: CBS (Integrale Inkomens- en Vermogensstatistiek 2011-2023); SCP- en CPB-bewerking

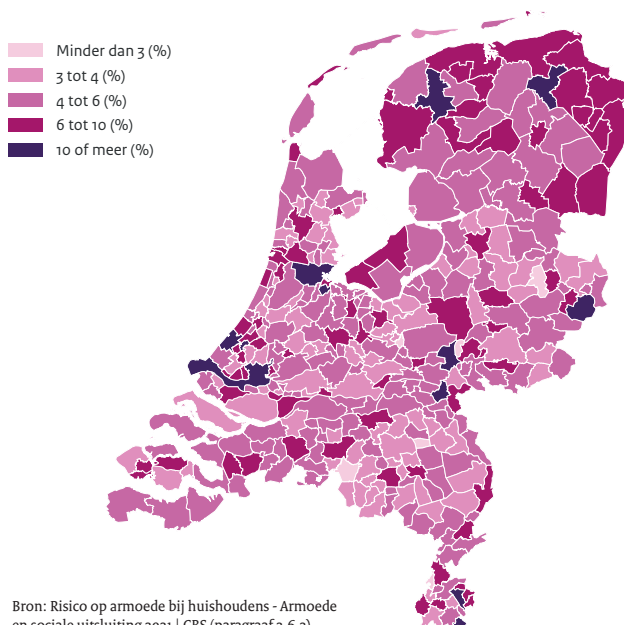
6.2 Landelijk beeld kinderarmoede 2020*

* Het cijfer over 2023 betreft een raming. Cijfer 2025 is de doelstelling van de aanpak geldzorgen, armoede en schulden.
Bron: CBS (Integrale Inkomens- en Vermogensstatistiek 2011-2023); SCP- en CPB-bewerking

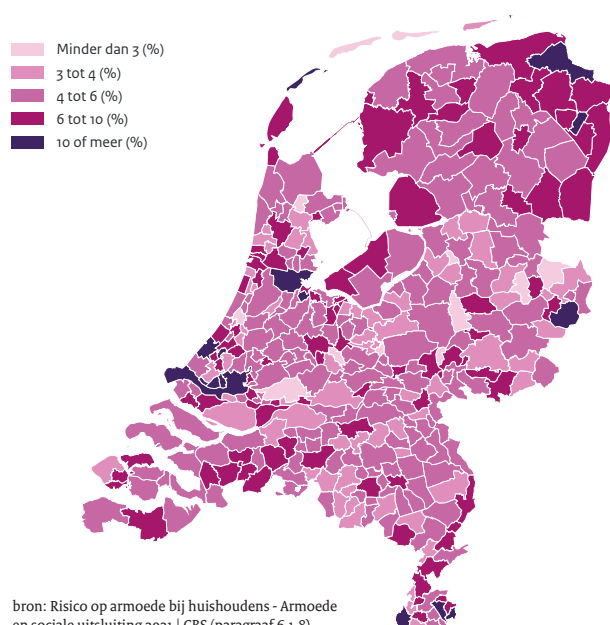
Hoe is (kinder)armoede verdeeld in Nederland

6.3 Landelijk beeld armoede

Bron: Risico op armoede bij huishoudens - Armoede en sociale uitsluiting 2021 | CBS (paragraaf 2.6.2). De cijfers komen uit 2020.

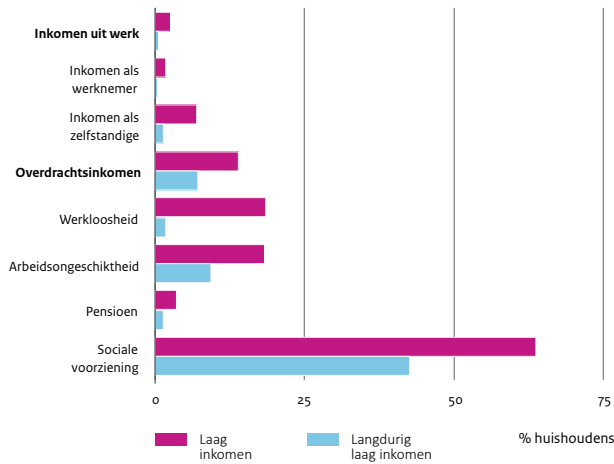
6.4 Landelijk beeld minderjarige kinderen met armoederisico.

bron: Risico op armoede bij huishoudens - Armoede en sociale uitsluiting 2021 | CBS (paragraaf 6.1.8). De cijfers komen uit 2020.

Huishoudens met een risico op armoede

6.5 Welke huishoudens hebben een risico op armoede

Bron: (CBS): Risico op armoede bij huishoudens - Armoede en sociale uitsluiting 2021 | CBS (paragraaf 2.3.1). De cijfers komen uit 2020.

Stand van zaken subdoelen doelstelling (kinder)armoede

Om de stand van zaken van de subdoelen van (kinder)armoede te kunnen monitoren zijn verschillende indicatoren opgesteld. Voor elk van de indicatoren wordt in onderstaand schema een stand van zaken weergegeven voor het meest recente jaar waarvoor data beschikbaar zijn, en waar mogelijk voor 2015. De indicatoren zijn nog in ontwikkeling en worden in latere voortgangsrapportages mogelijk verder aangevuld. Bronnen voor de data die in deze paragraaf zijn gebruikt zijn het CBS en het Nibud.

Subdoel	Handvat	Indicator	Actuele Stand (2023)	Stand 2015
Minder mensen met een inkomen onder de armoedegrens	Mensen werken als ze dat kunnen en werk biedt voldoende inkomen	Ontwikkeling hoogte CAO lonen	5,0% cao loonstijging (In 2022 was de inflatie 10% tov het jaar ervoor)	1,5% cao loonstijging (In 2015 was de inflatie 0,6% tov het jaar ervoor)
		Aantal werkenden in armoede, voor de duur van tenminste 1 jaar (lage inkomensgrens) <i>Mensen die een inkomen hebben onder de lage inkomensgrens</i>	1,5% van de huishoudens met een inkomen als werknemer (voorlopig cijfer 2021)	2,5% van de huishoudens met een inkomen als werknemer
		Aantal werkenden in langdurige armoede, voor de duur van tenminste 4 jaar (lage inkomensgrens) <i>Mensen die een inkomen hebben onder de lage inkomensgrens</i>	6,9% van de huishoudens met een inkomen als zelfstandige (voorlopig cijfer 2021)	10,5% van de huishoudens met een inkomen als zelfstandige
			0,4% van de huishoudens met een inkomen als werknemer (voorlopig cijfer 2021)	0,5% van de huishoudens met een inkomen als werknemer
			1,2% van de huishoudens met een inkomen als zelfstandige (voorlopig cijfer 2021)	2,2% van de huishoudens met een inkomen als zelfstandige

Subdoel	Handvat	Indicator	Actuele Stand (2023)	Stand 2015
Minder mensen met een inkomen onder de armoedegrens	Mensen werken als ze dat kunnen en werk biedt voldoende inkomen	Intensiteit armoede (inkomenstekort t.o.v. lage inkomensgrens)	-7,9% (2020) (7,9%) is het gemiddelde tekort van mensen in armoede ten opzichte van de lage inkomensgrens.	-10,3%
	Mensen maken indien nodig gebruik van de sociale voorzieningen waar ze recht op hebben en deze voorzieningen bieden een voldoende inkomen.	% niet gebruik van inkomensondersteunende maatregelen.	Indicator is in ontwikkeling. Planning: voortgangsrapportage najaar 2023	
Meer mensen kunnen rondkomen van hun inkomen op of net boven de gehanteerde armoedegrens	Mensen kunnen rondkomen, mede dankzij acceptabele leefkosten.	Verschil tussen uitgaven aan vaste lasten en minimale inkomen voor 6 huishoudtypes	1. Alleenstaanden	
			+2,52% (€ 40,80) over t.o.v. minimale inkomen	-4,56% (€ 56) tekort t.o.v. minimale inkomen
		2. Paar		
	-1,53% (€35,05) tekort	-7,83% (€ 134) tekort		
	3. Alleenstaanden AOW			
+14,02% (€ 261,05) over	+8,51% (€ 118,29) over			
	4. Paar AOW			
+7,93% (€ 202,06) over	+4,71% (€ 89,17) over			
	5. Alleenstaanden + 2 kinderen			
+5,96% (€ 151,98) over	-3,44% (€ 64,39) tekort			
	6. Paar + 2 kinderen			
-6,23% (€ 178,86) tekort	-13,76% (€ 288,96) tekort			
Mensen zijn financieel weerbaar (door consumentenbescherming tegen financiële verleidingen en voldoende financiële kennis en vaardigheden).		Indicator is in ontwikkeling. Planning: voortgangsrapportage najaar 2023		

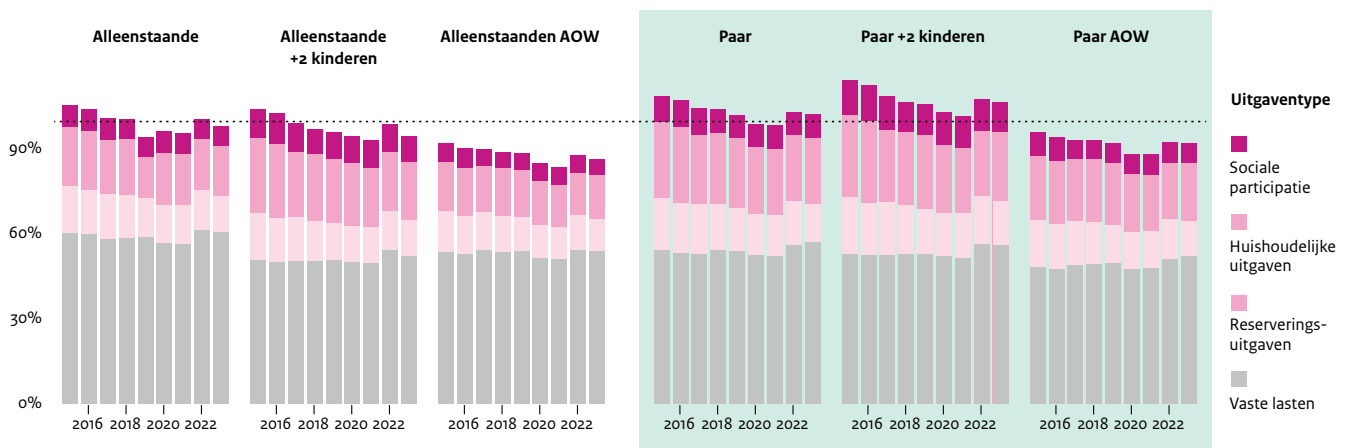

Intensiteit armoede inclusief uitsplitsing per huishouden

Als indicator voor de intensiteit van armoede is het verschil tussen uitgaven aan vaste lasten en het minimale inkomen per huishoudtype. In bovenstaand schema waarin gerapporteerd wordt over de subdoelen is dit verschil voor 6 typen huishoudens percentueel en in bedragen per maand inzichtelijk gemaakt. Onderstaande figuur maakt inzichtelijk uit welke onderdelen de vaste lasten per huishoudtype zijn opgebouwd. De grafiek is een weergave van de ontwikkeling van de verschillende uitgaven categorieën als percentage van het minimale inkomen van deze huishoudtypes tussen 2015 en 2023. De zwarte stippellijn is een weergave van 100% van het minimuminkomen voor deze huishoudtypes. Als de staafdiagram boven de zwarte lijn uitkomt betekent het dat in dat jaar de uitgaven aan al deze posten hoger is dan het inkomen. De vaste lasten zijn inclusief huur waarbij er aan de inkomenskant een bijpassende huurtoeslag is toegevoegd. Bron van deze data is het Nibud.

6.6 Vershil uitgaven en minimuminkomen van 6 types huishoudens

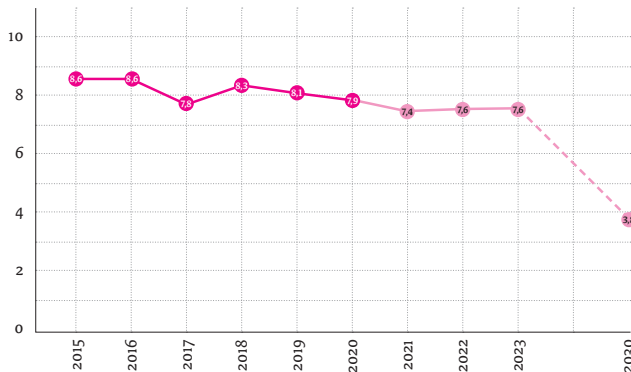
Stand van zaken doelstelling problematische schulden

Het derde hoofddoel van de aanpak geldzorgen, armoede en schulden is een halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030 t.o.v. 2015. Grafiek 6.7 laat de ontwikkeling zien van het aantal problematische schulden vanaf 2015. Daarnaast wordt ook in figuur 6.8 in beeld gebracht hoe de problematische schulden verdeeld zijn over Nederland.

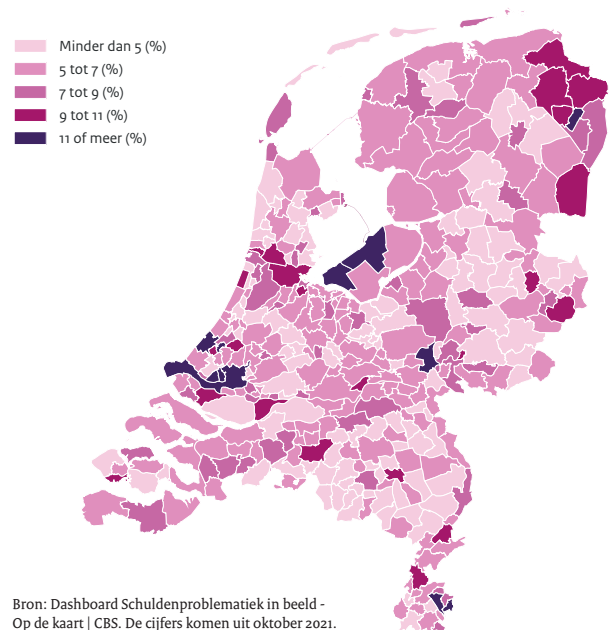
Halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden

6.7 Aantal huishoudens met problematische schulden (in procenten)*

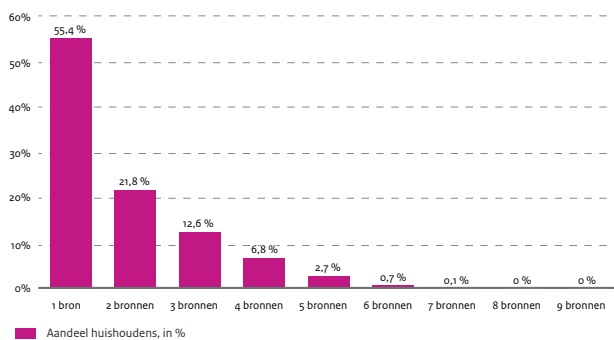

* De gegevens over 2021-2023 betreffen ramingen.
Bron: CBS (Integrale Inkomens- en Vermogensstatistiek 2011-2023); SCP- en CPB-bewerking

6.8 Landelijk beeld van schuldenproblematiek

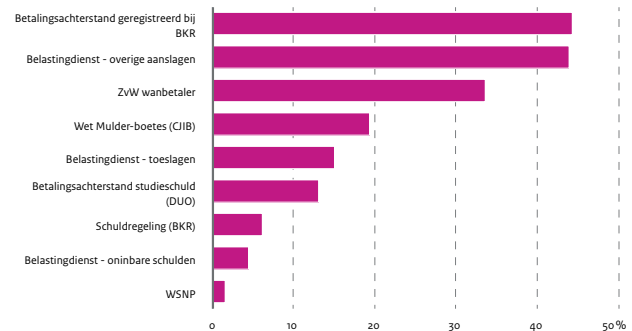

6.9 Aandeel huishoudens met geregistreerde problematische schulden per aantal schuldregistraties

Bron: CBS (Huishoudens met geregistreerde problematische schulden 2015-2021)

6.10 Aandeel huishoudens met geregistreerde problematische schulden per schuldregistratie

Bron: CBS (Huishoudens met geregistreerde problematische schulden 2015-2021)

Stand van zaken subdoelen doelstelling problematische schulden

Om de stand van zaken van de subdoelen op het gebied van problematische schulden in beeld te brengen, zijn verschillende indicatoren opgesteld. Voor elk van deze indicatoren wordt in onderstaand schema een stand van zaken weergegeven voor het meest recente jaar waarvoor data beschikbaar zijn en waar mogelijk voor 2015. De indicatoren zijn nog in ontwikkeling en worden in latere voortgangsrapportages mogelijk verder aangevuld. Bronnen voor de data die in deze paragraaf zijn gebruikt zijn het CBS, Divosa, Geldfit, het CJIB, de NVVK en SchuldenlabNL.

Subdoel	Handvat	Indicator	Actuele Stand (2023)	Stand 2015
Minder mensen krijgen schulden.		Instroom in geregistreerde problematische schulden	1,1% van de huishoudens (2021)	1,1% van de huishoudens
Minder mensen gaan van beginnende schulden naar problematische schulden.	Beginnende schulden worden eerder gesignaleerd.		3,3 signalen Gemeenten ontvangen gemiddeld 3,3 signalen per 1000 inwoners per maand.	- Geen cijfers beschikbaar
			78% van deze signalen wordt een melding.	- Geen cijfers beschikbaar
			68% is een eenvoudige melding (1 signaal, 1 vastelastpartner)	- Geen cijfers beschikbaar
			21-24% is opeenvolgend (meerdere signalen verschillende maanden)	- Geen cijfers beschikbaar
			18% van de meldingen leidt tot contact met de inwoner, waarvan	- Geen cijfers beschikbaar
		8% leidt tot hulpacceptatie	- Geen cijfers beschikbaar	
		Algemene gegevens over vroegsignalen betalingsachterstanden op vaste lasten		

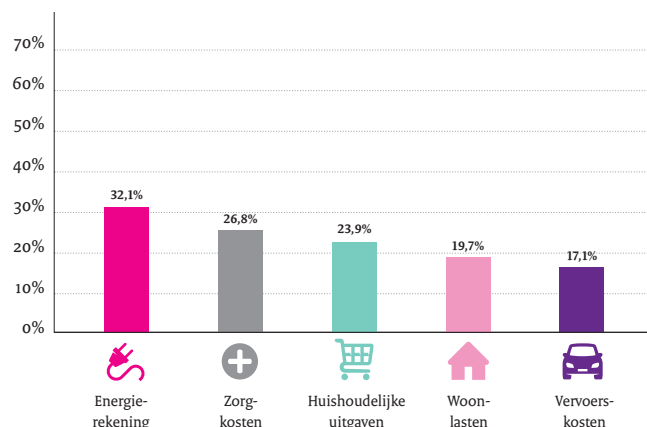
Subdoel	Handvat	Indicator	Actuele Stand (2023)	Stand 2015
Minder mensen gaan van beginnende schulden naar problematische schulden.	Beginnende schulden worden eerder gesignaleerd.	Aantal mensen dat hulp zoekt via Geldfit	1,9 mln bezoekers op de website 2023 (gemeten tot 15 mei)	- Geen cijfers van 2015 beschikbaar
	Schuldeisers vertonen verantwoord incassogedrag.	Betalingsregeling Rijk (CAK, DUO en CJIB)	884.000 meetbare vervolgstappen naar partners (of aangetoond dat ze via een van de Geldfit-kanalen geholpen zijn, gemeten tot 15 mei)	- Geen cijfers van 2015 beschikbaar
	Regelingen en ondersteuningsmogelijkheden worden gebruikt.		34.000 mensen een luisterend oor geboden (gemeten tot 15 mei)	- Geen cijfers van 2015 beschikbaar
			5.100 Aantal afgesloten regelingen	Geen cijfers van 2015 beschikbaar. Start Betalingsregeling Rijk was op 1-12-2022
Meer mensen stromen succesvol en duurzaam uit problematische schulden.	Schuldhelptrajecten worden sneller ingezet en sneller succesvol doorlopen.		20.000 Totaal aantal vorderingen	Geen cijfers van 2015 beschikbaar. Start Betalingsregeling Rijk was op 1-12-2022
			Indicator is in ontwikkeling. Planning: voortgangsrapportage najaar 2023	
		Aanmeldingen schuldhulpverlening	75.531 aanmeldingen (2022)	90.400 aanmeldingen (2015)
		Gemiddelde schuld	€ 40.170 (2022)	€ 42.900 (2015)
		Gemiddeld aantal schuldeisers	13 schuldeisers (2022)	14 schuldeisers (2015)
		Aantal succesvol afgeronde schuldhelptrajecten	16.423 Voor 16.423 mensen zijn schulden opgelost, in 9.471 gevallen d.m.v. saneringskredieten	16.875 Voor 16.875 mensen zijn schulden opgelost, in 5.400 gevallen d.m.v. saneringskredieten (32%)
Verzoeken voor toelating Wsnp	4.721 (2022)	16.995 (2015)		

Subdoel	Handvat	Indicator	Actuele Stand (2023)	Stand 2015
Meer mensen stromen succesvol en duurzaam uit problematische schulden.	Schuldhelptrajecten worden sneller ingezet en sneller succesvol doorlopen.	Aantal gemeentes dat effectieve methoden inzet:		
		Collectief Schuldregelen	168 gemeentes	- n.v.t.
		Jongeren Perspectief Fonds	16 gemeentes	- n.v.t.
		Nederlandse Schuldhelproute	154 gemeentes	- n.v.t.
		De Voorzieningenwijzer	54 gemeentes	- n.v.t.
	Doorbraakmethode	101 gemeentes	- n.v.t.	
	Na het doorlopen van een schuldhelptraject wordt goede nazorg geboden.	Aantal huishoudens met terugval in schuld na afronden schuldhelptraject	- Geen actueel cijfers beschikbaar	5.200 aanvragers voor schuldhelpverlening, die eerder (binnen een periode van 5 jaar voorafgaand aan de aanvraag) een minnelijk of wettelijk traject hebben doorlopen.

Stand van zaken geldzorgen

Op het gebied van geldzorgen zijn binnen de aanpak geldzorgen, armoede en schulden geen kwantitatieve doelstellingen geformuleerd. Verschillende maatregelen binnen de aanpak richten zich echter wel op het verminderen van geldzorgen. Daarom rapporteert de monitor over het percentage Nederlanders met geldzorgen, uitgesplitst per categorie. Gebruikte bron voor het inzicht in geldzorgen is de Nationale monitor geldzorgen van Wijzer in Geldzaken en de Universiteit Leiden (KPEG).

6.11 Percentage Nederlanders met geldzorgen (maart 2023)

Bron: Wijzer in Geldzaken & Universiteit Leiden (KPMG)

Factsheet

Stand van zaken acties overkoepelend

Actie	Betrokken partijen	Status	
Versterking gemeentelijke hulpverlening rond geldzorgen, armoede en schulden	SZW verstrekt vanaf 2023 structureel 40 miljoen aanvullend aan het gemeentefonds ter versterking van dienstverlening armoede en schulden.	Vanaf 2023 structurele aanvullende middelen	
	Het Rijk verstrekt in 2023 incidenteel 50 miljoen middelen flankerend beleid aan gemeenten voor vroegsignalering en bijzondere bijstand	VNG	Incidentele middelen voor 2023
	SZW verstrekt van 2023 tot en met 2025 subsidie aan de VNG voor een landelijk ondersteuningsprogramma voor gemeenten (Verbinden Schulddomein 2.0). Dit programma heeft als doel gemeenten te ondersteunen bij de implementatie van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden en de ambitie om bestaanszekerheid voor alle inwoners te realiseren.	VNG	Subsidie verstrekt voor januari 2023 tot en met december 2025
Coalitie tegen armoede	12 april 2023 heeft de eerste SZW conferentie Aanpak geldzorgen armoede en schulden plaatsgevonden. Deze dag had als doel om de huidige maatregelen en initiatieven goed te laten aansluiten op het perspectief van mensen. En om succesvolle voorbeelden te presenteren van bestaande projecten.	Number 5 foundation, LCR	
Structureel betrekken ervaringsnetwerk	SZW heeft binnen de Brede Schuldenaanpak een netwerk opgericht met schulden-ambassadeurs. Zij zijn ook ingezet in het eerste jaar van de aanpak. De ambassadeurs dragen bij aan campagnes en brengen ervaringsdeskundigheid in voor beleid.	Eerste conferentie afgerond	
	SZW geeft subsidie aan Sterk uit Armoede. Zij brengen ervaringsdeskundigheid in voor beleid en verspreiden kennis over de meerwaarde van ervaringsdeskundigheid.	Schuldenambassadeurs op persoonlijke titel	Netwerk is afgerond in april 2023
	SZW heeft een opdracht verstrekt aan de landelijke cliëntenraad (LCR). Met campagnes, consultaties, burgertoetsen, burgerreizen en dialoogsessies wordt ervaringskennis verzameld voor beleidsvraagstukken, wetswijzigingen, onderzoeken en evaluaties over geldzorgen, armoede en schulden. De LCR zorgt ervoor dat de juiste mensen met passende ervaringskennis aan tafel komen.	Sterk uit Armoede	Subsidie verstrekt voor april 2023-2024
Communicatie/Campagnes	Stap naar hulp stimuleren. Campagne 'Je staat er niet alleen voor'.	Opdracht verstrekt voor 2023-2025	
Bewezen effectieve aanpakken in kaart brengen en opschalen	Onderzoek in uitvoering naar effectieve preventieve interventies.	Campagne uitgevoerd najaar 2022 en in voorjaar 2023	
	Uitwerking en start implementatieprogramma voor opschaling effectieve aanpakken.	Start voor zomer 2023	
Experimenten nieuwe financieringsvormen	SZW wil opvolging geven aan de goede voorbeelden omtrent innovatieve financiering in het sociaal domein. In opdracht van SZW doet AEF onderzoek naar best practices op dit gebied. Aan die resultaten zal opvolging gegeven worden.	Najaar/ Winter 2023	
		Juni 2023 onderzoek afgerond en oplevering rapport.	

Stand van zaken acties halveren (kinder)armoede

Minder mensen hebben een inkomen op of onder de gehanteerde armoedegrens

Handvat	Actie	Betrokken partijen	Status
Mensen werken als ze dat kunnen en werk biedt een voldoende inkomen	Het kabinet heeft naar aanleiding van de motie Omtzigt de Commissie Sociaal Minimum ingesteld. De commissie onderzoekt momenteel wat een verschillende type huishoudens minimaal nodig heeft om rond te komen en om mee te kunnen doen aan de maatschappij. De Commissie Sociaal Minimum publiceert naar verwachting eind juni de resultaten.	Onafhankelijke commissie	Juni afronding rapport en verzending reactie van SZW naar Kamer in Q3.
Mensen maken indien nodig gebruik van de sociale voorzieningen waar ze recht op hebben en deze voorzieningen bieden een voldoende inkomen	Het tegengaan van niet-gebruik is één van de speerpunten van de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden en de volgende vier interventies worden uitgewerkt, namelijk het proactief informeren van rechthebbenden op basis van data, het proactief informeren van grote groepen rechthebbenden via passende publiekscommunicatie, het helpen verbeteren van passende online dienstverlening en het verder ontwikkelen en ondersteunen van (gemeentelijke) hulpverlening. Ontwikkeling van en implementatie van handreiking 'Omgaan met kinderarmoede' in de kinderopvang. Doel is het eerder signaleren van en ondersteunen bij geldzorgen. Project Samenwerken in de aanpak van kinderarmoede: bevorderen samenwerking tussen basisonderwijs, jeugdgezondheidszorg en het sociaal domein. SZW draagt samen met OCW bij aan een pilot gericht op de inzet van brugfunctionarissen. Deze functionarissen werken vanuit het belang van het kind/gezin en vormen de schakel tussen gezin, school, gemeente, zorg. Problemen kunnen zo vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt worden. Met subsidie vanuit SZW en OCW hebben oktober 2022 en maart 2023 ruim 500 po scholen in kwetsbare wijken hun leerlingen kunnen voorzien van een maaltijd. Het Jeugdeducatiefonds heeft de middelen en ondersteuning aan scholen verstrekt. OCW subsidieert het vervolg op deze regeling in 2023. OCW, SZW en VWS verkennen de wenselijkheid en haalbaarheid van continuering van inzet vanaf 2024. SZW verstrekt meerjarige Europese ESF+ middelen aan Stichting Voedselvangnet voor het bieden van voedselhulp en ondersteunende maatregelen aan de doelgroep van de voedselbanken. SZW verstrekt een incidentele subsidie aan het armoedefonds voor het geven van een impuls aan hun menstraatuitgiftepunten. SZW is voornemens een incidentele subsidie te verstrekken aan het Rode Kruis voor het geven van een impuls aan hun dienstverlening rond voedselnoed.	BZK, Toeslagen, VNG Hogeschool Rotterdam en Hanzehogeschool Groningen Divosa OCW, Gelijke Kansen Alliantie, Jeugdeducatiefonds Jeugdeducatiefonds Stichting Voedselvangnet Stichting Armoedefonds Rode Kruis	Verwachting is dat uiterlijk in 2025 de interventies zijn uitgewerkt. Subsidie is toegekend. Ontwikkeling handreiking na zomer 2023. Project is afgerond. Subsidie toegekend voor 2023. Project is afgerond. Subsidie toegekend voor 2023 tot 2027. Subsidie toegekend voor 2023 tot 2025. 2023

Mensen kunnen rondkomen van hun inkomen op of boven de gehanteerde armoedegrens

Handvat	Actie	Betrokken partijen	Status
Mensen Kunnen rondkomen, mede dankzij acceptabele leefkosten	Verkenning met breed stakeholderveld van verschillende korte termijn en duurzamere oplossingen voor het stimuleren van gebruik van mondzorg door minima.	VWS	Eind 2024 resultaten naar TK. Voor zomer vanuit VWS stavaza brief
	Het Rijk heeft subsidie verleend aan het Tijdelijk Noodfonds Energie, waardoor – samen met een gelijke financiële bijdrage van een aantal energieleveranciers en de inzet van de Stichting – ongeveer 50.000 mensen worden geholpen met een compensatie op hun energierekening.	Tijdelijk Noodfonds Energie	Per 5 mei gesloten voor aanvragen
Mensen zijn financieel weerbaar (door goede consumenten bescherming en voldoende kennis en vaardigheden)	SZW werkt aan een subsidieregeling financiële educatie gericht op het bevorderen van effectieve financiële educatie op het po, vo en mbo.	OCW en Fin (Wijzer in Geldzaken)	Start regeling na zomerreces 2023
	SZW verstrekt subsidie aan pilot 'Nooit meer keer' van Sociaal Werk Nederland. Deze pilot zet in op de versterking van de positie van het Jongerenwerk in het onderwijs en de bijdrage die zij kunnen leveren aan het tegengaan van geldzorgen en schulden.	Sociaal Werk Nederland	Pilot loopt tot oktober 2024
	Bescherming tegen risico's van Buy now pay later.	BNPL-betaaldiensten, Fin, J&V, EZK	Gesprekken lopen
	SZW werkt aan het in kaart brengen van effectieve preventieve aanpakken. Zie 'Bewezen effectieve aanpakken in kaart brengen en opschalen'.		Startt voor de zomer 2023
	SZW is voornemens middelen te verstrekken in een gezamenlijke specifieke uitkering met OCW aan de 20 gebieden als pilot binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid voor een impuls op de preventie van geldzorgen, armoede en schulden.	OCW	De regeling is in ontwikkeling

Mensen met geldzorgen of een inkomen op of net boven de gehanteerde armoedegrens kunnen participeren, zich ontwikkelen en ervaren welzijn

Handvat	Actie	Betrokken partijen	Status
Mensen kunnen ondanks hun financiële situatie sociaal participeren en zich ontwikkelen	SZW verstrekt subsidie aan 4 armoede partijen verbonden binnen samenwerkingsverband Sam&. Zij verstrekken voorzieningen in natura en ondersteuning gericht op participatie en versterking van kinderen	St. Leergeld, Fonds Kinderhulp, St. Jarige Job, St. Jeugdfonds Sport en Cultuur	Beschikt per 2023, wordt jaarlijks herzien
	SZW verstrekt subsidie aan het Jeugdeducatiefonds. Zij verstrekken via scholen voorzieningen in natura en ondersteuning gericht op participatie en versterking van kinderen.	Jeugdeducatiefonds	Beschikt per 2023, wordt jaarlijks herzien
	SZW verstrekt subsidie aan de Alliantie Kinderarmoede om lokale allianties aan te jagen en te versterken gericht op het tegengaan van kinderarmoede.	Alliantie Kinderarmoede	Looptijd 2022-2023
	SZW verstrekt middelen aan het interdepartementale actieprogramma Tel mee met Taal. Dit programma richt zich op de versterking van basisvaardigheden van laaggeletterden.	OCW, VWS, BZK	Programma loopt tot 2025

Stand van zaken acties problematische schulden

Minder mensen ontwikkelen schulden

Handvat	Actie	Betrokken partijen	Status
Geldzorgen en beginnende schulden worden eerder signaleerd en er wordt eerder passende hulp geboden.	(Een groot deel van de acties onder het terugdringen van (kinder)armoede dragen bij aan het voorkomen van schulden)		

Minder mensen gaan van beginnende schulden naar problematische schulden

Handvat	Actie	Betrokken partijen	Status
Beginnende schulden worden eerder gesignaleerd	We zetten in op laagdrempelige hulpverlening door inzicht in de financiële situatie. Samen met BZK werken we aan het verbeteren van (digitale) dienstverlening.	BZK	
	We hebben ingezet op de verdere uitbreiding van de Nederlandse Schuldhulprouwe en de bijbehorende telefoonlijn.	Geldfit	Er is subsidie verstrekt.
	Jaarlijks is er 40 miljoen structureel extra beschikbaar voor de dienstverlening door gemeenten. Ook is er in 2023 € 50 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten voor vroegsignalering en bijzondere bijstand. Daarnaast lopen er verschillende pilots om te verkennen of andere vroegsignalen kunnen bijdragen aan het in beeld krijgen van mensen met schulden. Ook wordt met gemeenten en schuldeisers bekeken of er nog nieuwe pilots wenselijk zijn. De resultaten worden geëvalueerd.	VNG	
	Er zijn afspraken gemaakt over vroegsignalering in een landelijk convenant. Voor het Landelijk Convenant Vroegsignalering zijn er op dit moment afspraken met de VNG, NVVK, Aedes, Energie-Nederland, Vewin, Zorgverkeeraars Nederland, IVBN, VGM NL, Stichting Kences en Vastgoed Belang. Op dit moment hebben 4 van de 344 gemeenten nog niet getekend. Er zijn ca. 25.000 overeenkomsten tussen gemeenten en 542 vaste lasten partners opgenomen in het tekenportaal, waarvan ruim 19.000 door alle partijen zijn getekend.	VNG, NVVK, Aedes, Energie-Nederland, Vewin, Zorgverkeeraars Nederland, IVBN, VGM NL, Stichting Kences en Vastgoed Belang.	Loopt.
	Structurele wijziging van de regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers elektriciteit en gas. De ondersteuning van consumenten met betalingsproblemen is hiermee verbeterd, met als doel deze betalingsproblemen tijdig op te lossen en afsluiting van energie te voorkomen. Met de nieuwe regeling zijn tevens de mogelijkheden tot het uitwisselen van signalen van energieleveranciers naar gemeenten vergroot.	EZK	
Schuldeisers vertonen verantwoord incassogedrag	5ZW zet in op het tegengaan van de opstapeling en verergering van publieke en private schulden:		
	<ol style="list-style-type: none"> Publieke schulden We zijn bezig met de doorontwikkeling van clustering Rijksincasso via Betalingsregeling Rijk en Vorderingenoverzicht Rijk Private schulden Tegengaan van de doorverkoop van schulden als verdienmodel. Ook wordt gekeken of het gedrag en de tarieven van private incassobureaus sociaal kunnen. Er wordt een toezicht stelsel ingericht voor private buitengerechtigde incassobureaus middels de Wet kwaliteit incassodienstverlening. 		
	Stroomlijning keten derdenbeslag voor informatie-uitwisseling over lopende beslagen en verrekeningen voor betere borging beslagrijke voet en opportunitaatsafweging nieuwe beslagen.	JenV, VNG, CIB, Belastingdienst, LBIO, SVB, UWV, KBvG	Besluitvorming over implementatie en uitvoerbaarheid in 2023

Handvat	Actie	Betrokken partijen	Status
Schuldeisers vertonen verantwoord in casso-gedrag	SZW regelt in de Wet schuldbeïndiging dat er een maximale reactietermijn komt voor schuldeisers. Ook wordt in deze wet het verbod op schuldbeïndiging geregeld en wordt er onderzocht of er een laagdrempelig meldpunt ingericht kan worden om vermoedens over malafide schuldbeïndiging te kunnen melden. Het streven is om de wet nog voor de zomer in internetconsultatie te laten gaan.		
Regelingen en ondersteuningsmogelijkheden worden gebruikt	<p>Jaarlijks draagt het Rijk bij aan het Waarborgfonds saneringskredieten. Inmiddels maken 90% van de gemeenten (circa 310 gemeenten) gebruik van het instrument saneringskrediet en daarvan zijn 90 gemeenten aangesloten bij het Waarborgfonds saneringskredieten.</p> <p>Er is een tijdelijke verbreding (tot 30 juni 2023) van het waarborgfonds om te voorkomen dat mensen met een hoge energierekening uit hun schuldregeling vallen. Daarnaast lopen er drie pilots: voor jongeren, ondernemers en mensen die niet voor schuldhulpverlening in aanmerking komen.</p> <p>Met ingang van 8 september 2022 is een aanjager problematische schuldenaanpak ondernemers voor de periode van één jaar aangesteld. De minister van EZK zal nog voor de zomer in de voortgangsrapportage corona steunpakket ingaan op de eerste bevindingen van de aanjager.</p> <p>SZW werkt samen met gemeenten en JenV de mogelijkheden tot een bijzonder tarief voor gerechtsdeurwaarders bij signalering. Wanneer zij vermoeden dat er bij een cliënt meer aan de hand is worden zij hiermee in staat gesteld warm door te verwijzen naar schuldhulpverlening.</p> <p>SZW ondersteunt initiatieven die burgers met geldzorgen inzicht geven in hun financiële situatie en daar hulp bij te vragen. Zoals het Nederlands Instituut voor betalingsregelingen en de pauzeknop.</p> <p>In de periode 2020-2021 zijn er verschillende initiatieven ontplooid op het gebied van een schuldpaauzeknop door de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Eindhoven en het CJIB. In het project Schuldenrust van de NVVK komen deze verschillende initiatieven samen, waarin door genoemde organisaties wordt gewerkt aan de introductie van een landelijke pauzeknop bij zowel private als publieke schuldeisers.</p> <p>SZW en JenV blijven in gesprek met stakeholders over de verbetering van de beloning- en financieringssysteem bij beschermingsbewind en de aanscherping van de kwaliteitseisen. Dit doen we onder andere in het Landelijk platformoverleg schuldenbewind.</p>	NVVK, SBN	Er is subsidie verstrekt
		EZK, FIN	
		Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, CJIB, NVVK	2023-2025
		JenV, VNG, NVVK, Brancheverenigingen bewindvoering, Rechtspraak	Q2/Q3 2023

Meer mensen stromen succesvol en duurzaam uit problematische schulden

Handvat	Actie	Betrokken partijen	Status
Schuldhelptrajecten worden ingezet en succesvol doorlopen	<p>SZW zet in op het verkorten van de aanlooptijd van schuldhelptrajecten. Dit doen we onder andere door middel van een subsidie aan de NVVK ter stimulering van het collectief schuldregelen en het gebruik van het schuldenknooppunt. Daarnaast kan het breed moratorium worden ingezet om incasso tijdelijk stop te zetten en zo te komen tot een schuldregeling.</p> <p>De aflosp periode bij minnelijke schuldhelpverleningstrajecten wordt, in navolging van de verkorting van de aflosp periode bij de Wsnp, ook verkort.</p> <p>Samenwerkingsverband NVVK, VNG, Divosa en SZW over dienstverlening gemeenten met als doel om te komen tot vergelijkbare uitkomsten middels een kwaliteitskader, het verbeteren van de toegang, het vergroten van rechtsgelijkheid tussen gemeenten bij schuldhelpverlening. Ook wordt hierbij expliciet ingezet op verbetering van de begeleiding tijdens en na een schuldhelpverleningstraject.</p> <p>SZW gaat met de VNG in gesprek over het standaardiseren van het dienstverleningspakket van de Routekaart financiële zorgen van gemeenten. Daar is onder andere aandacht voor de begeleiding door gemeenten van en naar de WSNP.</p>	VNG, NVVK	2023-2025
		VNG, Divosa, NVVK	2023
		VNG, Divosa, NVVK	2023
		VNG, Divosa	2023
Na het doorlopen van een schuldhelptraject wordt goede nazorg geboden	In het hierboven genoemde samenwerkingsverband is uiteraard ook oog voor begeleiding en nazorg tijdens en na schuldhelpverleningstrajecten.	VNG, Divosa, NVVK	2023